

Populație și demografie

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistică demografică și recensământul populației

Secția statistică demografică

1.2. Persoana de contact

Valentina Istrati, șef al direcției statistică demografică și recensământul populației

tel.: 0 22 40 31 24

e-mail: valentina.istrati@statistica.gov.md

Nina Cesnocova, consultant superior al Secției statistică demografică

tel.: 0 22 40 31 10

e-mail: nina.cesnocova@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

23.02.2017

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

23.02.2017

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Sistemul indicatorilor statisticii în domeniul demografiei sunt indicatorii numărului și creșterii populației, precum, mișcarea naturală (statistica vitală) și migratorie.

Sursa datelor despre numărul și procesele demografice o constituie cercetările statistice, în primul rând recensământul populației și sursele administrative.

Mișcarea naturală este caracterizată prin procesele demografice: naștere, deces, căsătorie, divorț, în baza datelor obținute în rezultatul gestionării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005.

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată de Centrul Național de Management în Sănătate a Ministerului Sănătății în corespundere cu Clasificarea internațională a maladiilor (CIM), revizia a 10-a.

Datele lunare operative despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate după locul înregistrării. Datele respective trimestriale și anuale sunt prezentate după locul domiciliului permanent al persoanei.

Mișcarea migratorie este caracterizată prin procesele de emigrare și imigrare a populației, în baza datelor administrative deținute și furnizate de Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Ministerul Afacerilor Interne, în baza acordurilor bilaterale privind schimbul informațional ale acestor instituții cu Biroul Național de Statistică.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Numărul populației prezente – numărul persoanelor care se aflau pe teritoriul respectiv la momentul recensământului, inclusiv persoanele domiciliat temporar.

Numărul populației prezente pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensământ și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensământului și anul de referință. Totodată se ia în considerație schimbarea numărului populației în urma reorganizării teritorial-administrative.

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar.

Numărul mediu anual al populației stabile – media aritmetică a numărului populației stabile la începutul anului de referință și la începutul anului viitor.

Numărul mediu anual al populației prezente – media aritmetică a numărului populației prezente la începutul anului de referință și la începutul anului viitor.

Născut-viu este produsul concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei, independent de durata sarcinii și care, după această separare, reprezintă un semn de viață (respirație, activitate cardiacă, pulsații ale cordonului ombilical sau contracții musculare dependente de voință).

Rangul născutului-viu se referă la ordinea numerică a unui născut-viu în raport cu numărul total de născuți-vii al mamei.

Decedat este persoana căreia i-au încetat definitiv funcțiile vitale după trecerea unui timp oarecare de la naștere.

Căsătorie este uniunea dintre un bărbat și o femeie, încheiată în concordanță cu legislația țării, în scopul constituirii unei familii, și din care rezultă drepturi și obligații între cei doi soți, precum și alte acestora față de copii.

Divorț este desfacerea unei căsătorii încheiate legal, printr-o hotărâre definitivă a organelor judecătorești.

Migrațiune – permutarea teritorială a persoanelor, însoțită de schimbarea locului de trai.

Imigrant – cetățeanul străin sau apatridul care a obținut dreptul de a se stabili cu traiul permanent sau temporar în Republica Moldova.

Emigrant – cetățeanul Republicii Moldova care au plecat peste hotarele ei pentru a se stabili cu traiul permanent sau temporar pe teritoriul altui stat.

Repatriat – cetățeanul Republicii Moldova și/sau persoana care s-a născut în Republica Moldova și urmașii acesteia, precum și persoana care anterior a locuit permanent pe teritoriul țării cel puțin 10 ani și are dreptul să se stabilească cu domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova în condițiile legii.

Rata de mortalitate infantilă indică numărul copiilor decedați în vîrsta sub un an la 1000 de născuți-vii într-un an de referință

Rata totală de fertilitate – numărul mediu de copii născuți de o femeie pe parcursul vieții sale fertile, în condițiile fertilității anului respectiv.

Rata brută de reproducere – numărul mediu de fete pe care l-ar naște o femeie, care nu ar fi supusă riscului mortalității, în cursul vieții sale fertile, în condițiile fertilității anului respectiv.

Speranța de viață la naștere – este o estimare a numărului mediu de ani pe care o persoană i-ar trăi, dacă ratele de mortalitate specifice pe vîrste ale unui an de referință ar rămîne neschimbate pe parcursul întregii sale vieți.

Coefficientul îmbătrînirii populației – numărul persoanelor în vîrstă de 60 ani și peste la 100 locuitori.

Indicele sarcinii demografice – numărul persoanelor în vîrstă inaptă de muncă la 100 persoane în vîrstă aptă de muncă.

Rata totală de dependență demografică reprezintă numărul de copii în vîrsta de sub 15 și persoanelor vîrstnice (în vîrstă de 60 și peste) la 100 de persoane cu vîrste între 15-59, la începutul anului de referință.

Rata de dependență a persoanelor tinere – raportul dintre tineri și persoanele de vîrste 15-59 ani la începutul anului de referință.

Rata de dependență a persoanelor vîrstnice – raportul dintre vîrstnici persoanele de vîrste 15-59 ani la începutul anului de referință.

Rata specifică de mortalitate pe vîrste – este frecvența deceselor pe vîrste la 1000 persoane de vîrsta

respectivă.

Ratele mortalității standardizate - ratele ajustate înlătură efectul structurii diferite a populației ceea ce permite comparații valide între două sau mai multe populații.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu - reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

3.2.2. Unitatea de măsură

Datele exprimate în valori absolute: numărul persoanelor (populația pe sexe, vârste, născuți, decedați, căsătorii, divorțuri, populația stabilă și prezentă) sunt prezentate în persoane sau mii persoane.

Rata totală de fertilitate și Rata brută de reproducere sunt exprimate în unități cu precizie la nivelul zecimalelor

Ratele mișcării naturale sunt exprimate în promile (‰).

Coeficienții (îmbătrînirii populației, sarcinii demografice) sunt exprimați în procente (%).

Unele variabile (vârsta, speranța de viață la naștere, durata căsătoriei) sunt exprimate în ani.

3.2.3. Formula de calcul

Calculul **numărului populației** este efectuat prin ecuația bilanțieră:

$$P_1 + (N - D) + (I - E) = P_2$$

Rata de natalitate

$$n = \frac{N}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de mortalitate

$$d = \frac{D}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de nupțialitate

$$c = \frac{C}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de divorțialitate

$$\text{div} = \frac{\text{Div}}{\bar{P}} \times 1000,$$

Efectivul mediu al populației

$$\bar{P} = \frac{P_1 + P_2}{2}$$

unde:

P_1 - numărul populației la începutul anului ;

P_2 - numărul populației la sfârșitul anului

\bar{P} - efectivul mediu al populației

N - numărul născuților;

D - numărul decedaților ;

C - numărul căsătoriilor;

Div. - numărul divorțurilor;

I – numărul imigranților ;
E – numărul emigranților.
n - rata natalității;
d - rata mortalității
c - rata nupțialității;
div. - rata divorțialității;

Rata de mortalitate infantilă

$$RMI = \frac{D_0}{N_0} + \frac{D_1}{N_1} \times 1000$$

unde: *D*₀ - decedați în vîrsta sub 1 an, din numărul celor născuți în anul pentru care se calculează rata
*D*₁ - decedați în vîrsta sub 1 an din numărul născuților în anul precedent
*N*₀ - născuți-vii în anul pentru care se calculează rata
*N*₁ - născuți-vii în anul precedent

Rata totală de fertilitate – suma ratelor de fertilitate pe grupe de vîrstă:

$$TFR = n \sum_x {}_N F_x$$

unde:

TFR – rata totală de fertilitate

x – vîrsta mamei la naștere;

n – lungimea intervalului de vîrstă;

{}_N F_x – ratele de fertilitate specifice pe grupe de vîrstă în intervalul de vîrstă (*x*, *x* + *n*);

Speranța de viață – raportul dintre numărul total de persoane-ani pe care i-ar trăi de la începutul intervalului de vîrstă și numărul de supraviețuitori.

Îmbătrînirea populației

$$\hat{I}m = \frac{P_{60+}}{P} \times 100,$$

unde:

Îm – îmbătrînirea populației

*P*₆₀₊ – populația în vîrsta de 60 ani și peste

P – numărul populației

Sarcina demografică sau raportul de dependență demografică

$$R_{dep.} \equiv \frac{P_{sub\ v\am} + P_{peste\ v\am}}{P_{\text{în\ v\am}}} \times 100,$$

unde:

*R*_{dep.} – raportul de dependență demografică

*P*_{sub v\am} – populația sub vîrsta aptă de muncă

*P*_{peste v\am} – populația peste vîrsta aptă de muncă

*P*_{în v\am} – populația în vîrsta aptă de muncă

VAM este 16-61 ani pentru bărbați și 16-56 pentru femei

Rata totală de dependență demografică

$$DR(t) = \frac{{}_{14}P_0(t) + P_{60+}(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

DR(t) – rata totală de dependență demografică la începutul anului t.

${}_{14}P_0(t)$ – numărul populației în vîrstă 0–14 ani la începutul anului t;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vîrstă 15–59 ani la începutul anului t;

$P_{60+}(t)$ – numărul populației în vîrstă 60 ani și peste la începutul anului t;

Rata de dependență al persoanelor tinere

$$DR_{0-14}(t) = \frac{{}_{14}P_0(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

$DR_{0-14}(t)$ – rata de dependență al persoanelor tinere la începutul anului t;

${}_{14}P_0(t)$ – numărul populației în vîrstă 0–14 ani la începutul anului t;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vîrstă 15–59 ani la începutul anului t;

Rata de dependență al persoanelor vîrstnice

$$DR_{60+}(t) = \frac{P_{60+}(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

$DR_{60+}(t)$ – rata de dependență al persoanelor vîrstnice la începutul anului t;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vîrstă 15–59 ani la începutul anului t;

$P_{60+}(t)$ – numărul populației în vîrstă 60 ani și peste la începutul anului t;

Vîrsta medie a populației – se determină ca media aritmetică a mijloacelor intervalelor, ponderată cu numărul persoanelor de vîrsta respectivă, după formula:

$$V = \frac{\sum (x + 0,5) Px}{\sum Px}$$

unde:

x = vîrsta în ani împliniți

Px = populația în vîrsta de x ani

0,5 = constantă (jumătate de an, considerată drept echivalent mediu al variației abaterilor față de data exactă a împlinirii unei vîrste oarecare)

Rata specifică de mortalitate pe vîrste – raportul dintre numărul cazurilor de deces la o anumită grupă de vîrstă în anul de referință și numărul mediu al populației de aceeași vîrstă.

3.3. Clasificările utilizate

Medii de reședință, profil teritorial (unitățile administrativ-teritoriale): Datele sunt grupate conform Clasificatorului unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărîrea Departamentului Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003. Pus în aplicare de la 03.09.2003.

Cauze de deces: Clasificarea Statistică Internațională a Maladiilor, revizia a 10-a OMS.

3.4. Sfera de cuprindere

3.4.1. Acoperirea sectorială

Nu este aplicabil.

3.4.2. Populația statistică

Total populația.

3.4.3. Geografică

Informația este elaborată și diseminată fără datele localităților din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender.

3.4.4. Temporală

Numărul populației

- Național: mediul urban, mediul rural 1950-2007; pe sexe și medii – 1970 - 2015; pe sexe și vârste 1980-prezent
- Regiuni de dezvoltare: 2006- 2015
- Raioane:1980-1999; 2002- 2015
- Municipii, orașe:1980- 2015
- Sate: 1959, 1970,1979,1989, 2004 (la data efectuării recensămintelor populației)

Mișcarea naturală

- Național (mediul urban, mediul rural):1940, 1946, 1950- 2014
- Raioane:1989-2012 (în hotarele raioanelor din anii respectivi), excepție anii 1999-2002 - județe
- Municipii, orașe:1989- 2014
- Regiuni de dezvoltare: 2006- 2014

Mișcarea migratorie

- Numărul emigranților pe vârste sexe și țara de destinație : 2000-2014
- Numărul imigranților pe vârste, țara de emigrare și scopul sosirii : 1992-2014
- Numărul repatriaților : 1992 -2014

3.5. Nivelul de dezagregare

Numărul populației pentru anii intercenzitari :

- Numărul populației stabile la începutul anului (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul populației prezente la începutul anului (pe raioane, medii și localități)
- Numărul mediu anual al populației stabile (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul populației stabile pe sexe și vârste la începutul anului (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul mediu anual al populației stabile pe sexe și vârste (pe raioane, medii și localități urbane)

Statistica vitală

Tabelele despre natalitate:

- Născuți-vii după situația juridică si sex pe medii și raioane
- Născuți-vii după starea juridica, sex si vârsta mamei pe medii și raioane
- Născuți-vii după starea juridica si vârsta tatălui pe medii și raioane
- Născuți-vii după rangul născutului si vârsta mamei pe medii și raioane
- Născuți-vii după durata căsătoriei (la mamele născute pentru prima dată) pe medii și raioane
- Născuți-vii după sex, greutatea la naștere si durata sarcinii pe medii și raioane
- Născuți-vii după grupa de vîrstă părinților pe medii și raioane
- Născuți-vii pe localități
- Rata natalității pe medii și raioane

Tabelele despre mortalitate:

- Repartiția decedaților după sex și anul nașterii pe medii și raioane
- Repartiția decedaților după sex și vîrstă pe medii și raioane
- Repartizarea decedaților după starea civilă și grupa de vîrstă pe medii
- Mortalitatea infantilă după sex și vîrstă (zile și luni) pe medii

- Decedați în vîrstă sub 5 ani pe sex, vîrstă și anul nașterii pe medii
- Rata mortalității generale pe sexe pe medii
- Rata mortalității infantile pe sexe pe medii
- Rata mortalității infantile pe medii și raioane
- Rata mortalității copiilor în vîrstă sub 5 ani pe sexe pe medii
- Rata mortalității materne pe medii
- Rata mortalității pe grupe de vîrstă și sexe pe medii
- Decelați pe principalele clase ale cauzelor de deces pe vîrste și sexe pe medii
- Decelați pe principalele clase ale cauzelor de deces pe sexe și raioane
- Ratele mortalității pe principalele clase ale cauzelor de deces pe vîrste și sexe
- Numărul decedaților pe localități

Tabelele despre nupțialitate:

- Căsătorii după starea civilă a soților înainte de căsătorie pe medii
- Căsătorii după starea civilă a soților înainte de căsătorie și grupa de vîrstă pe medii și raioane
- Căsătorii după grupa de vîrstă a soților (casatorii încheiate pentru prima dată) pe medii
- Căsătorii după naționalitatea soților pe medii
- Numărul căsătoriei și vîrsta soților pe medii și raioane
- Rata nupțialității pe medii și raioane

Tabelele despre divorțialitate:

- Divorțuri după grupa de vîrstă a soților pe medii și raioane
- Divorțuri conform duratei căsătoriei pe medii
- Divorțuri conform numărul copiilor comuni pe medii și raioane
- Divorțuri după naționalitatea soților pe medii
- Numărul divorțului și durata căsătoriei pe medii

Tabelele generalizatoare privind mișcarea naturală a populației

- Date despre mișcarea naturală pe luni pe medii
- Repartizarea născuților și decedaților după naționalități pe medii
- Repartizarea născuților, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor după sex și cetățenie pe medii

Statistica migrației

- Repartizarea imigranților conform cetățeniei, naționalității și scopului sosirii
- Repatriați pe țări
- Emigranții conform țării de destinație pe sexe, grupe de vîrstă, starea civilă, nivelul de instruire
- Migrația populației peste hotare pentru angajarea la muncă prin contract, pe sexe, în profil teritorial
- Repartizarea refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară și solicitanților de azil conform
- țărilor de origine, pe sexe și grupe de vîrstă

Calculule demografice:

- Coeficientul îmbătrînirii pe sexe (pe raioane și medii)
- Vîrsta medie a populației pe sexe (pe raioane și medii)
- Sarcina demografică pe țară
- Raportul de dependență demografică (pe raioane)
- Rata totală de fertilitate (pe raioane și medii)
- Rata brută de reproducere a populației pe medii
- Rata-netă de reproducere a populației pe medii
- Fertilitatea feminină pe grupe de vîrstă (pe raioane și medii)
- Vîrsta medie a mamei la naștere (pe raioane și medii)
- Speranța de viață pe sexe (pe raioane și medii)
- Speranța de viață la naștere și anumite vîrste, pe sex și medii
- Ratele mortalității standardizate pe cauze de deces, sexe și grupe de vîrstă

Datele lunare despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate în profil pe raioane, municipii și regiuni de dezvoltare însă fără repartizarea pe medii (urban, rural).

Datele trimestriale și anuale sunt prezentate în profil pe raioane, municipii și regiuni de dezvoltare cu repartizarea pe medii (urban, rural)

3.6. Periodicitatea diseminării

Lunară, trimestrială, anuală.

Datele lunare despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate după locul înregistrării.

Datele trimestriale și anuale sunt prezentate după locul domiciliului permanent al persoanei.

3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)

Lunar – a 15-a zi după luna de raportare

Trimestrial – a 45-a zi după trimestrul de raportare

Anual:

date preliminare despre numărul populației la începutul anului (pe raioane, medii și localități urbane) l– luna februarie după anul de raportare

date preliminare despre numărul populației pe unele grupe de vîrstă – luna martie după anul de raportare

date finale - lunile aprilie și mai după anul de raportare:

aprilie – numărul populației și statistica vitală

mai - calculele demografice: numărul populației stabile pe sexe și vîrste la începutul anului, tabelele natalității și mortalității

iunie - calculele demografice: vîrsta medie a populației

iulie - ratele mortalității standardizate

Mai multe detalii vedeți la p.3.5

3.8. Revizuirea

Lunare – peste o lună după luna de raportare

Trimestriale – peste o lună după trimestrul de raportare

Anuale – datele diseminare în aprilie-iulie sunt finale (vedeți p.3.7)

3.9. Perioada de referință

Populație: la începutul / la sfîrșitul anului, mediu anul

Mișcarea naturală: luna, trimestrul, anul

Mișcarea migratorie: migrația internă – trimestrul, anul; mișcarea internațională - semestrul, anul

Calculele demografice: anul

4. Colectarea și procesarea datelor

4.1. Sursa de date

4.1.1. Cercetări statistice

Recensămîntul general al populației

4.1.2. Surse administrative

Elaborarea datelor privind mișcarea naturală și migratorie a populației este bazată în temei pe sursele administrative de date deținute de următoarele instituții de stat:

Pentru elaborarea datelor privind statistica vitală:

- Ministerului Justiției(MJ), Serviciul Stare Civilă (SSC)
- Ministerului Sănătății(MS), Centrul Național de Management în Sănătate(CNMS)
- Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC), Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” (ÎS „CRIS „Registru”)

Pentru elaborarea datelor despre mișcarea migratorie:

- Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC)
- Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”- deținător al Registrului de evidență a populației în baza Acordului cu BNS nr. 19-S din 13 aprilie 2009 (deținător al informației privind fluxul migrațional din Republica Moldova)
- Ministerul Afacerilor Interne(MAI) (deținător al informației privind fluxul migrațional în Republica Moldova).

Datele privind mișcarea naturală a populației (naștere, deces, căsătorie, divorț) sunt obținute în rezultatul gestionării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun de către Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată de Centrul Național de Management în Sănătate a Ministerului Sănătății.

4.1.3. Estimări

Estimări sunt efectuate de către BNS la calculul numărului populației:

- **prezente pentru anii intercenzitari**, în baza rezultatelor ultimului recensământ și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensământului și anul de referință.

- pe unități teritorial-administrative în total și repartizarea pe grupe de vîrstă, din lipsa datelor relevante despre mișcarea migratorie internă și externă a populației

4.2. Caracteristica cercetării statistice

4.2.1. Obiectiv și scurt istoric

1. Recensământul populației

Recensământul general al populației este principala operațiune statistică de formare a resurselor informaționale vizînd numărul populației țării, repartizarea ei teritorială în corespundere cu caracteristicile demografice, socioeconomice, naționale, lingvistice, nivelului de instruire, precum și fondul de locuințe și condițiile de trai ale populației.

Recensământul este una dintre cele mai laborioase și de anvergură lucrare statistică. Aceasta implică cartografierea întregii țări, recrutarea și instruirea personalului de recensămînt, realizarea unei campanii publice de informare, colectarea de informații individuale, prelucrarea complexă a datelor din chestionare, precum și analiza și diseminarea rezultatelor obținute.

Recensăminte ale populației au fost realizate în anii 1959, 1970, 1979, 1989, 2004 și 2014.

Rezultatele recensământului populației din 2004 sunt plasate pe pagina oficială a BNS <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2208>, <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&>.

În perioada 12-25 mai 2014, a avut loc cel de-al doilea recensămînt de la declararea independenței Republicii Moldova. Inovație a acestui recensămînt a constituit că pe lîngă recenzarea populației, s-au înregistrat și toate locuințele din țară, indiferent de situația ocupării lor, astfel că Republica Moldova este primul stat în afara spațiului Uniunii Europene, care a efectuat un recensămînt al populației și al locuințelor (în continuare RPL) și unicul din țările CSI.

RPL 2014 a fost efectuat, în baza legii nr.90 din 26.04.2012 cu privire la RPL în anul 2014, în conformitate cu recomandările Conferinței Statisticienilor Europeni pentru RPL, runda 2010. Organizarea și efectuarea recensământului a fost coordonată și monitorizată de către Comisia națională pentru

recensămîntul populației și al locuințelor, instituită prin Hotărîrea de Guvern nr. 967 din 21.12.2012 și condusă de primul-ministru al Republicii Moldova. În decembrie 2014 au fost diseminate rezultatele preliminare ale RPL, pe pagina oficială a BNS <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=4603>.

2. Statistica vitală

Infrastructura existentă a sistemului de înregistrare a actelor stării civile și statistica mișcării naturale a populației asigură gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strînsă colaborare de către Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA.

Responsabilitatea de eliberare a certificatelor medicale constatatoare ale nașterii/decesului ține de MS. Responsabilitatea de înregistrare a actelor stării civile ține de MJ și MTIC, iar sistemul statisticii mișcării naturale a populației – de BNS.

Începînd cu 1997 pînă la finele anului 2014, pentru colectarea informației juridice și pentru colectarea informației statistice în domeniul demografiei sînt utilizate: actele de înregistrare și buletinele statistice completate la ele despre naștere, deces, căsătorie, divorț. Formularele de evidență statistică primară a proceselor demografice au fost elaborate reieșind din necesitățile în datele statistice naționale despre mișcarea naturală a populației.

Pînă la introducerea acestor formulare a durat o mare muncă organizatorică, care s-a efectuat în strînsă colaborare cu Centrul Național de Management în Sănătate al Ministerului Sănătății și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Serviciul Stare Civilă al Ministerului Justiției. O deosebită atenție s-a acordat aspectului confidențialității datelor individuale, organele statistice asigurînd utilizarea lor numai în scopuri statistice.

Începînd cu 1 ianuarie 2015, BNS a renunțat la buletinele statistice pe suport de hîrtie și produce statistici despre mișcarea naturală a populației utilizînd numai datele primite în format electronic de la ÎS, CRIS „Registru” în conformitate și în condițiile Contractului de prestare a serviciilor informaționale nr. 159-I din 24 noiembrie 2008, încheiat între MTIC și BNS.

3. Statistica migrațională

În baza contractului privind schimbul reciproc de informație Biroul Național de Statistică obține de la ÎS „CRIS „Registru” a MTIC în formă de tabele informația stipulată în acordul bilateral despre mișcarea populației atît în cadrul țării cît și peste hotarele ei, cu unele caracteristici ale migranților: sexul, vîrsta, starea civilă, nivelul de instruire.

Ministerul Afacerilor Interne a preluat funcțiile ce țin de invitații, gestionarea fluxului de intrare a străinilor în Republica Moldova, eliberarea și prelungirea vizelor, acordarea statutului de repatriat și de imigrant, a funcțiilor referitoare la azil și refugiați. Trimestrial BNS primește informația corespunzătoare în formă de tabele.

4.2.2. Unitatea statistică

Unitatea de înregistrare este persoana: sunt înregistrate toate persoanele – locuitorii țării, persoanele născute, decedate, căsătorite, divorțate și persoanele care au schimbat domiciliul permanent sau temporar.

4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare

Recensămîntul populației și înregistrările demografice se efectuează pe bază exhaustivă.

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Recensămîntul populației – ca regulă, o dată la 10 ani

Statistica curentă – lunară.

Mai multe detalii vedeți la p.3.5

4.2.5. Colectarea datelor

Metoda de înregistrare la recensămînt constituie înscrierea informațiilor în chestionarele de recensămînt

de către recenzori pe baza declarației respondenților (persoanei majore sau a capului gospodăriei) , fără solicitarea unor documente de confirmare. Personalului de recensământ îi este interzis de a solicita alte informații, decât cele care fac obiectul recensământului. Recenzarea populației se face la reședința obișnuită a persoanelor. Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare (în scopul recreerii, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.). Reședința obișnuită, de regulă, se consideră în acea localitate, în care persoana petrece cea mai mare parte din timpul său, indiferent dacă coincide sau nu cu adresa indicată în Registrul de stat al populației sau în orice alt document de identitate.

În cazul în care unul sau mai mulți membri ai gospodăriei casnice lipsesc, informațiile au fost furnizate de un membru major al gospodăriei. Informația despre copiii minori a fost furnizată de către părinți sau alt membru major al gospodăriei. Pentru persoanele aflate în incapacitate să răspundă/participe la interviu, informațiile au fost furnizate de către reprezentantul legal (tutore, curator).

În scopul asigurării cuprinderii tuturor persoanelor la recensământ , în municipii și orașele mari au fost organizate secții de recensământ staționare, unde orice persoană majoră, care nu dorea să accepte interviul în gospodăria sa sau nu era în orele de zi acasă, etc., putea furniza informații despre sine, despre membrii gospodăriei și locuinței sale pentru completarea chestionarelor de recensământ.

Recenzarea clădirilor spațiilor colective de locuit, în care este instituit regim restricționat de acces, și a persoanelor cu reședință obișnuită în acestea s-a efectuat de către recenzori special selectați din cadrul personalului instituțiilor respective de către administrația acestora.

Recenzarea militarilor în termen, a persoanelor aflate în instituțiile penitenciare și în centrele de triere, a altui contingent special plasat pe teritorii cu restricții de acces al persoanelor civile, s-a efectuat de către recenzori selectați de administrația autorităților publice, care gestionează instituțiile respective.

Infrastructura existentă a **sistemului de înregistrare a actelor stării civile și statistica mișcării naturale** a populației asigură gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către MJ, MS, MTIC și BNS- instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict determinate.

Responsabilitatea de eliberare a certificatelor medicale constatatoare ale nașterii/decesului ține de MS. Responsabilitatea de înregistrare a actelor stării civile ține de MJ și MTIC, iar sistemul statisticii mișcării naturale a populației – de BNS.

BNS asigură recepționarea și verificarea corespunderii informației din raportul statistic nr. 97 și formularele electronice, precum și evaluează calitativ datele recepționate.

4.3. Procesarea și compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Datele sînt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă, temporală și cu alte date.

În scopul controlului corectitudinii completării informației primite BNS efectuează verificarea corectitudinii completării datelor statistice primite, cum ar fi spre exemplu: corespunderea datei nașterii copilului și vârstei părinților; vârstei părinților și datei căsătoriei; vârstei persoanelor și nivelul de instruire, sau statutul ocupațional; durata sarcinii și greutatea copilului la naștere; starea civilă a mamei și situația juridică a nou-născutului; vârsta soților și numărul de căsătorii sau divorțuri etc.

În cazul constatării de către BNS a diferențelor vizând datele din actele de stare civilă prezentate conform formularelor statistice (nr.97) acestea vor fi semnalate Serviciului Stare Civilă (SSC) în vederea explicării și corectării inexactităților stabilite.

4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor

Compilarea datelor privind numărul și mișcarea naturală și migratorie a populației se efectuează de către BNS, după prelucrarea, analiza și validarea datelor obținute din sursele administrative de date.

4.3.3. Ajustările

Nu se efectuează ajustări.

4.3.4. Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale aprobate de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite în 1992 (și de Comisia de Statistică/ ONU în 1994), precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială.

În activitatea de producere a informației statistice, este acordată importanță primordială asigurării calității înalte a datelor.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a realizării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Nu este aplicabil.

4.4.2. Erori de eșantionare

Nu este aplicabil.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

Datele statistice obținute prin cercetare statistică exhaustivă bazată pe date administrative și în corespundere cu recomandările internaționale în vigoare, în special cu „Principii și recomandări pentru statistica stării civile - ONU” (ST/ESA/STAT/SER.M/19/Rev.2 New York, 2003).

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată în corespundere cu Clasificarea internațională a maladiilor (CIM), revizia a 10-a.

Nu sunt îndeplinite toate recomandările ONU în domeniul statisticii migrației internaționale (New York, 1998, Revizia 1) ce țin de metodologia de înregistrare a migrantilor după durata absenței/ prezenței și țara domiciliului obișnuit

5.2. Comparabilitatea în timp

Indicatorii în profil teritorial (în special pe raioane) nu sunt comparabili întru totul în timp din cauza schimbărilor administrativ - teritoriale. În a.1999-2002 datele statistice pe raioane nu sunt disponibile, fiind prezentate doar pe județe - unitățile administrativ-teritoriale de nivelul 2 existente în perioada nominalizată.

Schimbările metodologice s-au referit la indicatorul *Mortalitatea infantilă*. Începând cu 1 ianuarie 2008, în rezultatul alinierii la standardele europene privind statistica copiilor nou-născuți, sunt înregistrați și copii cu masa de la 500 gr și de la 22 săptămâni gestație. (până la 01.01.2008 erau înregistrați copii cu greutatea de 1000 gr și peste și după a 30-a săptămâna încheiată de gestație).). Începând cu 1 ianuarie 2015, intensitatea mortalității infantile se stabilește pe baza relației numărului de decese înregistrate în perioada de timp care face obiectul analizei și numărul născuților vii în aceeași perioadă de timp.

5.3. Coerența cu alte statistici

Coerența statisticii curente cu datele din recensământul populației:

Total populație stabilă și prezentă

Diferențe în concepte: La recensământul populației în numărul total al populației stabile sunt incluse și persoanele temporar absente (studenții, persoanele în detenție, persoanele înrolate în Armata Națională și persoanele plecate peste hotarele țării cu durata absenței de peste un an), pe când în numărul total al populației prezente aceste categorii ale populației nu sunt incluse.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informației statistice (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor imparțialității, deontologiei statistice, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței, coordonării la nivel național, colaborării la nivel internațional,

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1034 din 29.12.2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Biroului Național de Statistică și componenței nominale a Colegiului Biroului Național de Statistică BNS:

- elaborează de sine stătător sau în comun cu alte autorități administrative centrale și aprobă metodologiile cercetărilor statistice și de calcul al indicatorilor statistici, în conformitate cu standardele internaționale, în special ale Uniunii Europene, și cu practica avansată a altor țări, precum și ținând cont de specificul condițiilor social-economice ale Republicii Moldova;
- organizează, în conformitate cu programul de lucrări statistice, aprobat anual de către Guvern, cercetări statistice privind situația și dezvoltarea economică, socială, demografică a țării, executând lucrările de colectare, prelucrare, centralizare, stocare și diseminare a datelor statistice;

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială www.statistica.md, rubrica Despre BNS (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică este realizată în corespunderea cu actul interdepartamental aprobat de instituțiile în cauză - Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.9(2) al Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, Organele statisticii oficiale sînt obligate să protejeze datele individuale obținute.

În cap. V al legii nominalizate este stipulat, ca informația colectată, procesată și stocată pentru producerea informației statistice este confidențială în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a persoanelor fizice sau juridice și divulgă date individuale. Nu este considerată confidențială:

- a) informația care poate fi obținută din surse publice accesibile conform legislației;
- b) informația individuală despre adresă, telefon, denumire, gen de activitate, număr de personal ale persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător;
- c) informația ce se referă la întreprinderile de stat, prezentată la solicitarea autorităților administrației publice centrale și locale de resort;
- d) informația ce se referă la autoritățile administrației publice centrale și locale, la unitățile medico-sanitare publice, la alte instituții publice, centralizată la nivel de unitate.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 24, au acces la informația confidențială persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care informația confidențială este necesară producerii acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la informația confidențială care nu permite identificarea directă poate fi acordat prin decizia directorului general al organului de statistică pentru proiecte de cercetări științifice, strategii și programe de importanță națională, în cazul în care nu există riscul de încălcare a regimului de protecție a datelor individuale și de imixtiune în viața particulară a persoanei.

Art. 25 al Legii stipulează că „Informația statistică nu va fi diseminată utilizatorilor în cazul în care

conține informație confidențială. În acest caz, informația centralizată trebuie să conțină date despre cel puțin 3 unități, iar ponderea unei unități să fie de cel mult 85% din totalul informației centralizate”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția informației statistice confidențiale și neadmiterea divulgării ei.

Conform art.12 al Legii cu privire la recensământul populației și al locușilor în anul 2014 nr.90 din 26.04.2012, datele din chestionarele de recensământ constituie o informație confidențială, care nu poate fi divulgată și care va fi utilizată exclusiv în scopuri statistice. Datele obținute în cadrul recensământului nu pot fi utilizate în scopuri care ar putea aduce prejudiciu moral sau material persoanei ori ar putea împiedica realizarea drepturilor și libertăților sale. Prelucrarea datelor din chestionarele de recensământ se efectuează cu condiția anonimizării obligatorii a datelor, asigurării protecției împotriva accesului neautorizat și prevenirii sustragerii, pierderii, denaturării sau falsificării.

Funcționarii organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ai autorităților administrației publice locale, personalul temporar pentru recensământ, precum și alte persoane care, corespunzător atribuțiilor de serviciu, au acces la datele despre populație și locuințe ce se conțin în chestionarele de recensământ și care au admis pierderea, divulgarea, falsificarea sau au contribuit la falsificarea lor poartă răspundere în conformitate cu prevederile legislației (art.13 al Legii 90/2012).

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul organelor statisticii oficiale, recenzorii, interviatorii și alte persoane care, conform atribuțiilor de serviciu, au acces direct la date individuale sunt obligați să păstreze confidențialitatea lor, să nu o divulge sub nici o formă, inclusiv după ieșirea din funcția respectivă, fapt consemnat în angajamentul semnat de fiecare colaborator al BNS.

Pînă la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității datelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de emiterie

Trimestrial este elaborat Calendarul de emiterie a informațiilor operative și a notelor informative elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de emiterie

Calendarul de emiterie a informațiilor operative și a notelor informative este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.md.

Calendarul Băncii de date este disponibil la rubrica Banca de date statistice.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 412 din 09.12.2004, art. 9 „Organele statisticii oficiale sînt obligate:

- a) să disemineze informația statistică utilizatorilor în volumul, modul și în termenii stabiliți în programul de lucrări statistice;
- b) să asigure tuturor utilizatorilor accesul la informația statistică neconfidențială în condiții de egalitate privind volumul și termenii de diseminare.”

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.md, rubrica Despre BNS / Acte legislative și normative (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Pagina web a BNS www.statistica.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.

Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate

de BNS se plasează pe pagina sa oficială.
8.2. Formatul diseminării
8.2.1. Informații operative / Note analitice
Informațiile operative și notele analitice sunt publicate pe pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubrica Comunicate de presă, conform Calendarului de emitere a informațiilor de presă.
8.2.2. Publicații
Publicații: <ul style="list-style-type: none"> – Mișcarea naturală a populației (ultima ediție 2016) – Populația și procesele demografice în Republica Moldova (ultima ediție 2009) – Populația Republicii Moldova în profil teritorial, pe vârste și sexe la 1 ianuarie (ultima ediție 2012) – Femei și bărbați în Republica Moldova (ultima ediție 2012) – Copiii Moldovei (ultima ediție 2012) - alte publicații statistice: Anuarul statistic; Statistica teritorială; Breviarul statistic, Situația social-economică a Republicii Moldova etc. Acces la publicații: <ul style="list-style-type: none"> - în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.md, rubrica Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&) - pe suport de hârtie – în biblioteca BNS (mai multe detalii la adresa http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=2400) - sau pot fi procurate la oficiul BNS (mai multe detalii la adresa www.statistica.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=2219)
8.2.3. Baze de date/serii de timp
<ul style="list-style-type: none"> - Banca de date statistice http://statbank.statistica.md, domeniul Populația și procesele demografice - Pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubricile: Comunicate de presă, Statistici pe domenii / Populație, Produse și servicii / Publicații / Populație; - Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS): http://www.statistica.md/SDDS/NSDP/ .
8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale
Chestionare se transmit către ONU, CEE a ONU, Eurostat, CSI.
8.2.5. Solicitări de date suplimentare
BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.md sau online – www.statistica.md rubrica Produse și servicii / Solicitare de informații statistice http://www.statistica.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro

9. Referințe (link-uri) utile
9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia
Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Metadata (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&).
9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare
Rapoartele de evaluare a BNS sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739).
9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor
Sondajele de opinie ale utilizatorilor sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica

Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie
(<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740>).

9.4. Alte referințe utile

Standardul Special de Diseminare a Datelor
(SDDS) al FMI

<http://www.statistica.md/SDDS/?lang=ro>

Baza de date EUROSTAT

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Baza de date statistice a Comisiei Economice
pentru Europa a ONU

<http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/>